न्यानां रोपणे वरा। सदोत्था रजनीं नीलीं पुत्रवित्तैर्वियुज्यते। स्वयं जाते पुनस्ते द्वे पालयन्नैव दुष्यति। आरामे गृहमध्ये वा मोहात् सर्षपमावपन्। पराभवं रिपोर्याति ससाधनधनक्षयम्। निशा नीली पलाशश्च चिञ्चा श्वेतापराजिता। कोविदारश्च सर्वत्र सर्वं निघ्नन्ति मङ्गलम्"। निशा हरिद्रा। कोविदारकोरक्तकाञ्चनः। "हेमाम्भसा वृक्षबीजं स्नातोमन्त्रेण रोपयेत्। वसुधेति सुसीतेति पुण्यदेति धरेति च। नमस्ते शुभगे! नित्यं द्रुमोऽयं वर्द्धतामिति। अरिष्टाशोकपुन्नागबकुलाम्रप्रियङ्गवः। माङ्गल्याः पूर्वमारामे रोपणीया गृहेषु च। अश्वत्थमेकं पिचुमर्दमेकं द्वौ चम्पकौ त्रीण्यथ केशराणि। तालाष्टकं श्रीफलसप्तकञ्च पञ्चाम्रवापी नरकं न पश्येत्"। दानरत्नाकरे देवीपुराणम् "ये च पापा दुराचाराः श्रीतरुच्छेदकारिणः। तेऽप्यवीच्यादिनरके पच्यन्ते ब्रह्मणोदिनम्। मृतास्ते जीव्यमानास्तु ब्रह्मघ्नाः कीर्त्तिता भुवि। तस्मिन् देशे भयं नित्यं राजानोन चिरायुषः। नच नन्दत्ययं लोको यत्र श्रीफलभेदिनः। श्रीतरुर्विल्वः। "लिखित्वा लक्तकेनापि मन्त्रं शस्येषु बन्धयेत्। न व्याधिकीटहिंस्राणां भयं तत्र भवेत् क्वचित्। "सिद्धिः प्रचलतरङ्गतरलितमृदुतरसमीरणवनोद्देशे श्रीमद्रामभद्रपादाः कुशलिनः समुद्रतटे नानाशतसहस्रवानराणां मध्ये खरनखरपश्चार्द्धलाङ्गूलं पवनसुतं वायुवेगं परचक्रप्रमथनं श्रीमद्धनूमन्तमाज्ञापयन्ति अमुकस्याखण्डक्षेत्रे वाताभोम्भोगान्धीरुतीपाण्डरमुण्डीधूलीशृङ्गारतल्पाकृशराङ्गताफड़िङ्गैलावानरागरुड़ामड़कमहिषादिरोगम् खण्डयत क्षणमपि विलम्बं मा चरत यदि विलम्बं कारयत तदा युष्मान्शतखण्डं कारयामीति। घ्रां घ्रीं घ्रों श्रीरामाय नमः"। इति शस्येषु बन्धयेत्" "कृषेर्वृष्टिसमायोगात् दृश्यन्ते फलसिद्धयः" शु०त०पु०। वा ङीप् कृषीत्यप्यत्र। स्वार्थे क कृषिकाप्यत्र स्त्री। आधारे कि। भुवि २। "कृषिर्भूवाचकः शब्द" भा०। कृष्णशब्दे दृश्यम्

कृषिक पु० कृष–किकन्। फाले अम० कर्षके त्रि०।

कृषिजीविन त्रि० कृष्या जीवति जीव–णिनि। स्वयमस्वयं वा कृतया कृषिवृत्त्या जीविनि स्त्रियां ङीप।

कृषिपराशर पु० कृषिकर्त्तव्यताविधायकपराशरमतानुसारिनिबन्धभेदे।

कृषीवल त्रि० कृषिरस्त्यस्य वृत्तित्वेन वलच् दीर्घः। कर्षके कृषिजीविनि। "कच्चित्तुष्टाः कृषीवलाः" भा० स०५अ०

कृष्कर पु० अव्युत्पन्नं प्रातिपदिकम्। शिवे त्रिकाण्डशेषः

कृष्ट त्रि० कृष–कर्म्मणि क्त। १कृतकर्षणे क्षेत्रादौ "कृष्टजानामोषधीनां जातानां च स्वयं वने" मनुः कृष्टपच्यः भावे क्त। २कर्षणे न० "न प्रदाप्यः कृष्टफलं क्षेत्रमन्येन कारयेत्" या०। ततः दृढा० भावे इमनिच् ऋतोरः। कृष्टिमन् कृष्टत्वे कर्षणे पु०

कृष्टपच्य त्रि० कृष्टे क्षेत्रे स्वयमेव पच्यते पच–कर्म्मकर्त्तरि क्यप्। कृष्टक्षेत्रे–स्वयमेव पच्यमाने धान्यादौ "न कृष्टपच्यमश्नीयादकृष्टञ्चाप्यकालतः" भाग० ७।१२।१७। वानप्रस्थधर्म्मोक्तौ। शुद्धकर्म्मणि तु ण्यदेव "कृष्टपाक्य इति" सि० कौ०

कृष्टि पु०कृष–कर्त्तरि क्तिच् भावे क्तिन् वा। १पण्डिते अमरः २जनमात्रे निरु० "मानुषीणामेकः कृष्टीनामभवत् सहावा" ऋ० ६।१८।२ "विश्वानमत कृष्टयः" ऋ० ८।६।४॥ "कृष्टयः प्रजाः" भा०"कृष्टीनां विचर्षणिः" ऋ०६।४५।१६ ३कर्षणे स्त्री० त्रिका० ४आकर्षणे च

कृष्टोप्त त्रि० कृष्टे क्षेत्रे उप्तः। कृतकर्षणक्षेत्रे–कृतवपने ओषध्यादौ "धन्या ग्राम्याश्चेह तथा कृष्टोप्ताः पर्वताश्रयाः। अकण्टकाः कण्टकिनो गन्धरूपरसान्विताः" भा० आ० ९८अ०;

कृष्ण पु० कृष–नक्। भगवतोऽवतारभेदे वासुदेवे १देवकीनन्दने। "कृषिर्भूवाचकः शब्दः णश्च निर्वृतिवाचकः। तयोरैक्यं परं ब्रह्म कृष्णइत्यभिधीयते" इत्युक्ते २परब्रह्मणि, ३वेदव्यासे, ४अर्ज्जुने मध्यमपाण्डवे च। कृष्णवर्णत्वात् ५कोकिले, विश्वः ६काके, मेदि० करमर्द्दके (करमचा) ७वृक्षे, शब्दर० ८नीले, वर्णे ९तद्वति त्रि० अमरः १०कालागुरुणि राजनि०। ११अशुभकर्म्मणि च न०। कृष्णकर्म्मा अमरः १२द्रौपद्यां, १३नीलीवृक्षे, १४पिप्पल्यां, १५द्राक्षायां, स्त्री मेदि० १६नीलपुनर्नवायाम्, १७कृष्णजीरके, १८गाम्भार्य्यां १९कटुकायाम्, २०साविराभेदे २१राजसर्षपे, राजनि० २२पर्पट्यां, भावप्र०। २३काकोल्यां, २४सोमराज्याञ्च स्त्री टाप् जटा०कृष्णवर्णत्वाच्च तासां तथात्वम् २५धनभेदे न०कृष्णधनशब्दो विवृतिः। २६नीलाञ्जने, २७लौहे, २८मरिचे च पु० जटाधरः। तत्र भगवदवतारविशेषः "अथ भाद्रपदे मासि कृष्णाष्टम्यां कलौ युगे। अष्टाविंशतिमे जातः कृष्णोऽसौ देव-